

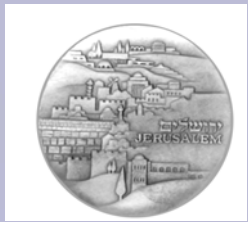
"וְהָיָה מִיָּדֵי זֶדְדֵי בְּזוּדֵינוּ, וּמִיָּדֵי עֲשֵׂת בְּשֵׁבֹתוֹ"

*And it shall come to pass that from one New Moon to another,
and from one Sabbath to another*
(ישעיהו פרק סו פסוק כג)

איתוד בתי הכנסת בישראל
Union of Synagogues in Israel
unisyn@actcom.net.il

לוח דינים ומנהגים לעדות ישראל

הארגון העולמי של בתי הכנסת
והקהילות האורתודוקסיות
World Organization of Orthodox
Synagogues and Communities

חודש תשרי תשע"ג

17 בספטמבר 2012 – 16 באוקטובר 2012

המולד: ליל ראשון, (16.9.12) שעה 1, 57 דקות, 8 חלקים.

קידוש לבנה: מליל חמישי, ד' בתשרי (19.9.12) עד מוצאי שבת, י"ד תשרי (29.9.12).
(נוהגים לברך במוצאי יום כיפור)

זמן קידוש לבנה לפי עדות המזרח: מליל שני, ח' בתשרי (23.9.12).

ערב ראש השנה, יום ראשון, כ"ט באלול תשע"ב (16.9.2012)

נוהגים לקום באשמורת הבוקר, ולהרבות בסליחות הנקראות "זכור ברית". אחרי הסליחות אומרים תחנון. בתפילת שחרית אין אומרים תחנון. אומרים למנצח. אין תוקעים בשופר. אחרי התפילה נוהגים להתיר נדרים ע"י שלושה. מי שאינו מבין לשון הקודש יתיר נדריו בלשון שהוא מבין. אפשר להתיר נדרים עד ערב יום הכיפורים, וגם לאחר מכן. אישה יכול למנות את בעלה להתיר את נדריה: יאמר לדיינים כי הוא מפר גם נדרי אשתו, ויתיר בלשון רבים: "שנדרנו" נשבענו".

נותנים צדקה לעניים. יש נוהגים להשתטח על קברי צדיקים, לבקש מהקב"ה שימליצו טוב בעדנו ביום הדין.

זמני הדלקת נרות בערב ראש השנה, יום ראשון כ"ט בחודש אלול תשע"ב (16.9.2012)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת החג בישראל		הדלקת נרות	
17:42	מלבון	18:42	ניו יורק	19:16	ירושלים	18:07	ירושלים
17:37	יוהנסבורג	18:28	לוס אנג'לס	19:20	תל אביב	18:24	תל אביב
18:16	בואנוס איירס	19:31	פריס	19:18	באר שבע	18:25	באר שבע
19:16	מוסקבה	18:43	לונדון	19:19	חיפה	18:17	חיפה
		19:22	אמסטרדם				

מדליקים נר של יום טוב. אין מקדימים את ההדלקה כמו בערב שבת, אבל ראוי להדליק לפני שקיעת החמה, כדי לקבל החג מבעוד יום. האשה מברכת לפני ההדלקה - עובר לעשייתך - "להדליק נר של יום טוב" ו"שהחיינו". (ולא כמו בערב שבת, שמברכת אחר ההדלקה).

א' דראש השנה, יום ה', א' תשרי (17.9.12)

ערבית. אחות קטנה, ברכו. אחרי ברכו אין מפסיקים בדיבור. "ופרוש", וחותרם: "הפורש סוכת שלום" וגו'. "תקעו בחודש". חצי קדיש: "לעילא לעילא מכל ברכתא", במקום "לעילא מן כל ברכתא". וכן בכל עשרת ימי תשובה. (**הספרדים** אין כופלים בקדיש "לעילא לעילא", **ובני עדת תימן** אומרים כל השנה "לעילא לעילא"). תפילת שבע של ראש השנה, ומוסיפים: "זכרנו", "מי כמוך", "וכתוב", "בספר חיים", "המלך הקדוש" במקום "האל הקדוש".

סדר הקידוש בבית: יק"ז, יין (ברכת הגפן), קידוש (אשר בחר בנו, וחותרם: מקדש ישראל ויום הזכרון). זמן ("שהחיינו"). פרוסת "המוציא" טובל בדבש, ונוהגים לאכול תפוח מתוק בדבש: מברך "בורא פרי העץ", טועם, ואומר "יהי שנתחדש עלינו שנה טובה ומתוקה". אמרו חז"ל: "סימנא מילתא", הילכך יהא רגיל לאכול פירות וירקות ששמים מורה על ברכה, ואומר לכל מין "יהי רצון" לפי שמו או עניינו.

שחרית. משכימים לבית הכנסת. ברכות השחר, קרבנות. העובר לפני התיבה בפסוקי דזמרה מסיים "והנורא בנוראותיך", ושליח ציבור מתחיל: "המלך", "שוכן עד" וכו' והקהל אומר אתו בלחש. בכל עשרת ימי התשובה נוהגים לומר בשחרית קודם "ברכו" **"שיר המעלות ממעמקים"**. ברכת "יצור אור" יאמר הקהל עם הש"ץ (אין עונים "אמן" אחרי "ובורא את הכל", מפני שאינה סיום הברכה). בחזרת הש"ץ, הקהל אומר בקול פסוקי "זכרנו", "מי כמוך", "וכתוב", "בספר חיים". פותחים הארון ואומרים **"אבינו מלכנו"**.

פתיחת הארון: "ויהי בנסוע הארון", 3 פעמים י"ג מדות ותפילת רבש"ע, ושלוש פעמים "ואני תפילתי". אומרים "ברוך שמייה". מוציאים שני ספרי תורה. הש"ץ אומר "שמע ישראל", "קדוש ונורא" וכו'. בספר ראשון קורא לחמשה אנשים לפי הסדר: כהן, לוי ושלושה מישראל בפרשת וירא (בראשית פרק כ"א, פסוק א'): "וה' פקד את שרה" עד "ויגר אברהם בארץ פלשתים ימים רבים". מוסיפים בברכת "מי שברך" לעולים בתורה: "ויכתבהו ויחתמהו לחיים טובים בזה יום הדין", או "ויכתבם ויחתמם...". או "ויכתבה ויחתמה...". בסוף הקריאה בספר ראשון מניחים לידו ספר שני ואומרים חצי קדיש. מגביהים וגוללים ספר ראשון. בספר השני קוראים למפטר בפרשת פינחס (במדבר פרק כ"ט, פסוק א'): "ובחדש השביעי". מגביהים וגוללים, ומפטירים בשמואל א', פרק א': "ויהי איש אחד" עד "וירם קרן משיחו" (פרק ב', פסוק י'). ברכות הפטרה. בכל שבתות השנה והמועדים אומרים תפילה לשלום המדינה ולשלום חיילי צה"ל.

תקיעת שופר. לפני התקיעות אומרים שבע פעמים מזמור "למנצח לבני קורח", והפסוקים: מן המיצר, קולי שמעת, ראש דברך, ערוב עבדך, שש אנכי, טוב טעם, נדבות פי. התוקע מברך "לשמוע קול שופר" ו"שהחיינו", מכוון להוציא הציבור בברכות ובתקיעות, והקהל מכוון לצאת. אין לענות "ברוך הוא וברוך שמו" בברכות, שלא להפסיק.

סדר התקיעות

ספרדים ואשכנזים חסידים: תקיעות דמיושב – 30; בתפילת לחש – 30; בחזרת הש"ץ – 30; לפני קדיש תתקבל – 10; **אשכנזים:** תקיעות דמיושב – 30; בחזרת הש"ץ – 30; אחרי קדיש תתקבל – 30; בסוף התפילה – 10.

מוסף. ראוי להתחיל מוסף לפני זמן מנחה גדולה, שהוא שש וחצי שעות של היום. הש"ץ אומר תפילת "הנני", חצי קדיש. בתפילת "ומפני חטאינו" יש לומר "ואת מוספי יום הזכרון". ספרדים ואשכנזים חסידים תוקעים גם בתפילת לחש. ב"עלינו" שבחזרת הש"ץ, כורעים כשהש"ץ אומר: "ואנחנו כורעים", והקהל אומר בלחש: "ואנחנו כורעים". "היה עם פיפיות". "אוחילה לא-ל". בסוף מלכויות זיכרונות ושופרות תוקעים פעם אחת: תשר"ת, תשר"ת, תר"ת, - סה"כ 10 קולות בכל פעם. **ברכת כהנים.**

מנחה. אשרי ובא לציון. חצי קדיש, שמונה עשרה כמו בשחרית, אבינו מלכנו, קדיש תתקבל, עלינו, לדוד ה' אורי (אם נוהגים לאומר מנחה).

תשליך. אחרי מנחה, לפני השקיעה, נוהגים ללכת לים או למקור מים ואומרים פסוקים: "מי א-ל כמוך" עד "ותשליך במצולות ים כל חטאתם". סדר זה נקרא "תשליך" ויש שמהדרים לאומרו במקום שיש שם דגים. מוסיפים מזמורי תהלים ותפילות מעניני היום.

ב' דראש השנה, יום ג', ב' תשרי (19.9.12)

ערבית. כמו בלילה הראשון. מתחילים בהכנות לחג אחרי צאת הכוכבים. בקידוש מברכים "שהחיינו". ואם יש בגד או פרי חדש- מכוון גם עליהם. אוכלים מאכלים לסימן טוב כמו בלילה הראשון.

שחרית. כאתמול. שיר היחוד ושיר הכבוד, שיר של יום: (תהלים פרק פ"א), ברוב בתי הכנסת הפיוט "לא-ל עורך דין" נדחה לתפילת מוסף. "אבינו מלכנו". מוציאים שני ספרי תורה, י"ג מדות ותפילת רבש"ע וכו'. בספר אחד קוראים חמשה אנשים בפרשת וירא, פרשת העקידה, חצי קדיש. בספר שני קוראים למפטיר כאתמול ומפטירים בירמיהו פרק ל"א, פסוק ב': "כה אמר ה' מצא חן במדבר" עד פסוק י"ט: "רחם ארחמנו נאם ה'". סדר התקיעות - כיום א' של ראש השנה. התוקע מברך "שהחיינו" על בגד חדש.

מוסף. כאתמול. ראוי להתחיל מוסף לפני שש וחצי שעות של היום. הש"ץ אומר תפילת "הנני", חצי קדיש, בתפילה אומר "ואת מוספי יום הזיכרון". בחזרת הש"ץ אומר עד "מחיה המתים" ומתחילים בפיוט "לא-ל עורך דין", "ונתנה תוקף".

מנחה. אומרים "אבינו מלכנו".
מוציא יום טוב (ליל ד): ערבית, "אתה חוננתנו", "המלך המשפט" במקום "מלך אוהב צדקה ומשפט". ברכו בתרא, "לדוד ה' אורי" אם לא אמרוהו במנחה. הבדלה, ברכת הגפן ו"המבדיל". יש האומרים בעשרת ימי תשובה בברכת המזון "הרחמן הוא יחדש עלינו וכו'". ראוי לכל אדם לפשפש במעשיו בעשרת ימי תשובה ולהחמיר במה שהקל במשך השנה.

צום גדליה יום רביעי, ג' תשרי (19.9.12)

תענית. (בלשון הכתוב: "צום השביעי"). אם התנה קודם השינה, רשאי לאכול לפני עלות השחר (4:45 בירושלים). משכימים לסליחות ואומרים סליחות עד יום הכיפורים. בשחרית אומר הש"ץ "עננו" בברכה מיוחדת בין ברכת "גואל" ל"רפא". עדת בני תימן נוהגים לומר "עננו" בכל צום גם בתפילת ערבית, אעפ"י שאוכלים ושותים כל הלילה.

מוסיפים "אבינו מלכנו" בשחרית ובמנחה בכל עשרת ימי תשובה, חוץ משבת וערב שבת במנחה. גם היחיד אומר בתפילתו "אבינו מלכנו".
תחנון והוצאת הספר: י"ג מדות ותפילת "ריבונו של עולם" של ראש השנה, קוראים בפרשת כי-תשא "ויחל" ומעלים לתורה שלושה קרואים. חצי קדיש, אשרי, למנצח, ובא לציון, קדיש תתקבל, עלינו, שיר של יום, "אין כאלוקינו" ופטום הקטורת. (חסידים אומרים "עלינו" אחרי שיר של יום ו"אין כאלוקינו") קדיש דרבנן. לדוד ה' אורי.

מנחה. יש מתענים שנוהגים להתעטף בטלית ולהניח תפילין במנחה של תענית צבור. אשרי, חצי קדיש, "ויחל" כמו בשחרית. השלישי הוא המפטיר. מפטירים בישיעהו פרק נ"ה, פסוק ו' "דרשו ה' בהמצאו" עד פרק נ"ו, פסוק ח': "אקבץ עליו לנקבציו". בברכת ההפטרה מסיים ב"מגן דוד".

שמונה עשרה: חצי קדיש. בשמונה עשרה אומר היחיד המתענה "עננו" בברכת "שומע תפילה". הש"ץ אומר "עננו" בין ברכת "גואל" ל"רפאנו", ברכת כהנים. במנחה גדולה אין נושאים כפיים, והש"ץ אומר "אלוקינו ואלוקי אבותינו ברכנו בברכה". לכן ראוי להתפלל אחר פלג המנחה, (שעה ורבע לפני שקיעה - בשעה 17:29 בירושלים), ולשאת כפיים. "שים שלום" (במקום "שלום רב"), "אבינו מלכנו", תחנון, "עלינו". סוף הצום 18 דקות אחרי שקיעה - בשעה 18:45 (בישראל).

יום שישי, ה' תשרי (21.9.2012): במנחה אין אומרים "אבינו מלכנו".

זמני הדלקת נרות ביום שישי, ה' בתשרי תשע"ג (21.9.12)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
17:45	מלבון	18:33	ניו יורק	19:11	ירושלים	18:01	ירושלים
17:32	יוהנסבורג	18:20	לוס אנג'לס	19:13	תל אביב	18:17	תל אביב
18:19	בואנוס איירס	19:19	פריס	19:13	באר שבע	18:16	באר שבע
19:00	מוסקבה	18:29	לונדון	19:12	חיפה	18:07	חיפה
		19:10	אמסטרדם				

שבת שובה, פרשת וילך, ו' תשרי (22.9.12)

הדלקת נר שבת בזמנו. הברכה: "להדליק נר של שבת". אישה מברכת אחר ההדלקה, ומקבלת שבת בהדלקה. לכו ראוי שתתפלל מנחה תחילה. ספרדים וחסידים אומרים "שיר השירים" ומזמור "הודו ... גאולי ה'" (תהלים ק"ז) לפני קבלת שבת. "לכו נרננה", "לכה דודי", "מזמור שיר ליום השבת". חסידים אומרים "כגוונא" לפני "ברכו".

ערבית. "ופרוש", "ושמרו". הנוהגים כגור"א אין אומרים "ושמרו". תפילה של שבת, ואומר "זכרנו", "מי כמוך", "המלך הקדוש", "וכתוב", "בספר חיים". הקהל אומר עם הש"ץ "ויכולו". ברכת מעין שבע. ב"מגן אבות" אומר "המלך הקדוש". נוהגים שאחרי שהקהל אומר "מגן אבות" הש"ץ חוזר ואומר בקול רם (עין מ"ב, רסח, כב). (עדת בני תימן אומרים בכל שבתות השנה המלך הקדוש"). "אלוקינו ואלוקי אבותינו רצה במנוחתנו", קדיש תתקבל (עושה השלום), "עלינו", "לדוד ה' אורי" (לנוהגים כן), אדון עולם.

שחרית. כמו בכל שבת, עם הוספות עשרת ימי תשובה. קוראים בפרשת וילך ומעלה לתורה שבעה קרואים. אין קטן עולה למפטיר. ההפטרה בהושע י"ד, ב' "שובה ישראל" עד סוף הספר, ומוסיפים מיזאל ב', ט"ו "תקעו שופר בציון" עד סוף הפרק "ולא יבושו עמי לעולם". "יקום פורקן", "אב הרחמים", "אשרי", "הללו", חצי קדיש, מוסף. קידוש.

מנחה. קוראים בפרשת האזינו ומעלים לתורה שלושה קרואים. בתפילה: "שים שלום", "צדקתך צדק", קדיש תתקבל, "עלינו". אין אומרים פרקי אבות ו"ברכי נפשי". הרב דורש בהלכות תשובה.

מוציא שבת, ז' תשרי: מאחרים תפילת ערבית עד חצי שעה אחרי השקיעה, להוסיף מחול על הקודש. בהרבה בתי כנסיות שרים לפני תפילת מערב כדי ללוות את שבת המלכה בשמחה ושיר. יש נוהגים לשיר למנצח בנגינות מזמור שיר" (תהלים ס"ז) ואשכנזים מוסיפים מזמור "לדוד ברוך ה' צור" (תהלים קמ"ד). וי"א עוד "אשרי תמימי דרך" ופרקי שיר המעלות, כל מקום כמנהגו.

ערבית. "והוא רחום", ברכו. חצי קדיש. בתפילה: "זכרנו", "מי כמוך", "המלך הקדוש", "אתה חוננתנו". "המלך המשפט". אשכנזים אין אומרים "ויהי נועם", "ואתה קדוש". קדיש תתקבל, "ויתן לך" (יש האומרים "ויתן לך" בבית). עלינו, קדיש יתום, ברכו בתרא, "לדוד ה' אורי" לפי המנהג. **הבדלה:** הגפן, בשמים, נר, המבדיל. קידוש לבנה כהגור"א, לפי הרמ"א אין לומר קידוש לבנה עד מוצאי יום הכיפורים.

יום א'-ב', ז'-ח' תשרי (23-24.9.12): הוספות עשרות ימי תשובה כאמור.

מתחיל שעון חורף בישראל. (הזזת השעון שעה אחורה)

ערב יום הכיפורים, יום שלישי, ט' תשרי (25.9.12)

"כפרות" באשמורת הבוקר (כל עשרת ימי תשובה הם זמן כפרות). יש הנותנים לעניים את תמורת הכפרות, ויש העושים כפרות על כסף לצדקה. סליחות בקצרה.

שחרית. אין אומרים "מזמור לתודה", לא תחנון ולא למנצח, אבל אומרים "אבינו מלכנו". מצווה להרבות בסעודה, ואסור להתענות אפילו תענית חלום, ואפילו עד הסעודה המפסקת אסור. מצווה לטבול במקווה לכבוד יום הדין.

מנחה. מקדימים להתפלל מנחה כדי להספיק לאכול אחריה סעודה מפסקת. בסוף תפילת שמונה עשרה של לחש, לפני "אלוקי נצור", אומר היחיד "היו לרצון", וידיו ו"על חטא". בחזרת הש"ץ אין וידיו ו"על חטא". אין אומרים "אבינו מלכנו".

מסיימים את הסעודה מבעוד יום, לפני זמן הדלקת הנרות, כדי להוסיף מחול על הקודש. לפני ברכת המזון אומרים "שיר המעלות" ולא "על נהרות בבל". המקדים לבטיח את הסעודה, יכול להתנות במפורש שיאכל. פורסים מפות על השולחנות ומדליקים נרות שיבערו 24 שעות. נוהגים שכל נשוי מדליק נר חיים בשבילו, ונר נשמה להורים ולקרובים. מדליקים נרות, ומברכים "להדליק נר של יום הכיפורים" ו"שהחיינו". איש או אישה המתפללים בבית הכנסת, לא יברכו "שהחיינו" בהדלקה כי אם בבית הכנסת עם הציבור. מברכים את הבנים והבנות באריכות ימים, ושיקיימו תורה ומצוות. מפיסים איש את רעהו ומברכים בחתימה טובה. אל יסרב להתפייס, וימחל לחברו המבקש מחילה. החייב לחברו ממון, יקבל בלבו לשלם לו, שלא תתעב תשובתו. אנשי ירושלים נוהגים ללוש בגדים לבנים ולהתעטף בטלית בבית. חולצים נעליים, והולכים לבית הכנסת. **התחלת התענית בשעה 17:36 בישראל.** מוסיפים מחול על הקודש. תחילת הצום בירושלים 16:56.

זמני הדלקת נרות בערב יום הכיפורים, יום שלישי ט' בתשרי תשע"ג (25.9.2012)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
17:50	מלבון	18:27	ניו יורק	18:06	ירושלים	16:56	ירושלים
17:40	יוהנסבורג	18:16	לוס אנג'לס	18:08	תל אביב	17:12	תל אביב
18:23	בואנוס איירס	19:12	פריס	18:07	באר שבע	17:13	באר שבע
18:52	מוסקבה	18:22	לונדון	18:07	חיפה	17:05	חיפה
		19:00	אמסטרדם				

יום הכיפורים, יום רביעי, י' תשרי (26.9.12)

כל נדרי - מתעטפים בטלית מבעוד יום. "תפילה זכה". יש להקדים "כל נדרי" לפני שקיעת החמה. מוציאים שני ספרי תורה ומוסרים אותם לשני זקנים או חשובי הקהל, והם עוטים את הש"ץ, ואומרים "על דעת המקום" שלוש פעמים. הש"ץ אומר "כל נדרי" שלוש פעמים בניגון המקובל, והקהל אומר בלחש. ואומר: "מיום כפורים שעבר עד יום כפורים זה, ומיום כפורים זה עד יום כפורים הבא עלינו לטובה". בכל פעם משלוש פעמים של "כל נדרי", ובפסוקי "ונסלח", מגביה הש"ץ את קולו. הש"ץ מברך בקול רם "שהחיינו", והקהל אומר עמו בלחש ומסיים לפניו כדי שיוכל לענות אמן. הרב או גדול שבקהל אומר דברי התעוררות לתשובה.

ערבית. ברכו. בקריאת שמע אומרים יחד עם הש"ץ בקול רם "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", וכן בק"ש של שחרית. "פרוש", "כי ביום הזה יכפר". חצי קדיש, תפילת יום הכיפורים.

פותחים הארון והש"ץ מתחיל "אלוקינו ואלוקי אבותינו יעלה תחנונינו", פיוטים, סליחות, וידיו ו"על חטא". יש אומרים "לדוד מזמור". קדיש מתקבל. "עלינו", "לדוד ה' אורי" (לנוהגים במערב). "אדון עולם", 4 פרקים ראשונים של תהלים, שיר היחוד ושיר הכבוד. יש אומרים את "שיר היחוד" בציבור פסוק בפסוק. יש נוהגים להיות ערים כל הלילה בבית הכנסת בלימוד התורה ואמירת תהלים. אם הדבר יקשה עליו להתענות ולהתפלל, אל יעשה כן.

שחרית. נטילת ידיים בשחרית ואחרי עשיית צרכים רק עד קשרי האצבעות. עיניים מותר לרחוץ רק בכדי להעביר לכלוך. משכימים לבית הכנסת שיר היחוד, שיר הכבוד. שיר של יום: "לדוד משכיל" (תהלים ל"ב), פסוקי דזמרה. "המלך" עד "ובמקהלות" אומר הקהל יחד עם הש"ץ, כמו בראש השנה. ברכת יוצר, כמו בראש השנה, "המאיר לארץ". בקריאת שמע, "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" בקול רם. תפילת לחש. חזרת הש"ץ, פיוטים כמנהג. קדושת נעריץ ונקדישך (או "כתר"), ברכת כהנים. "אבינו מלכנו". קדיש מתקבל, פסוקי "אין כמוך". מוציאים שני ספרי תורה, י"ג מדות ותפילת "רבנו של עולם", "שמע ישראל", "קדוש ונורא", "גדלו". באחד קוראים בפרשת אחרי מות (ויקרא ט"ז) מתחילה עד "ועש כאשר צוה ה' את משה" ומעלים שבעה קרואים. חצי קדיש. בספר השני קוראים למפטיר בפרשת פנחס (במדבר כ"ט, ז') "ובעשור לחודש השביעי" עד "ומנחתה ונסכיהם". ומפטירים בישיעה נ"ז, י"ד "ואמר סולו סולו" עד סוף פרק נ"ח "כי פי ה' דיבר".

הזכרת נשמות. נוהגים להזכיר נשמות חללי השואה, צה"ל והטרור. הציבור אומרים "א-ל מלא רחמים", וביחידות "יזכור". "אב הרחמים", "אשרי", "יהללו", "לדוד מזמור", חצי קדיש.

מוסף. ראוי להתפלל לפני שעברו 6.5 שעות של היום. הש"ץ אומר "הנני", חצי קדיש. בחזרת הש"ץ כשאומר "עלינו", ובסדר העבודה ב"הכהנים" - כורעים ומשתחוים ונופלים על פניהם. סליחות, וידיו ו"על חטא", "ותערב", ברכת כהנים, קדיש מתקבל. אין אומרים "אין כאלוקינו". שיר של יום (אם לא אמרו בהשכמה).

מנחה. אין אומרים "אשרי" ו"בא לציון". מוציאים ספר תורה וקוראים בפרשת עריות (ויקרא י"ח, א') עד סופה, ומעלים לתורה שלושה קרואים. השלישי מפטיר. אין אומרים חצי קדיש אחרי קריאת התורה. מפטירים בספר יונה, ומוסיפים שלושה פסוקים שבסוף מיכה "מי א-ל כמוך" עד הסוף. בברכת ההפטרה מסיים "מגן דוד", "יהללו", "לדוד מזמור", חצי קדיש, תפילה בלחש. בחזרת הש"ץ, לפני "זכור לנו ברית אבות", אומר הסליחה "א-ל נא רפא". אין הכהנים עולים לדוכן, והש"ץ אומר "אלוקינו ואלוקי אבותינו ברכנו בברכה", "שים שלום", "אבינו מלכנו", קדיש מתקבל. **נעילה.** זמנה כשהחמה בראש האילנות. אשרי ובא לציון, חצי קדיש. במקום "כתבנו" ו"כתוב", ו"נכתב", אומר: "חתמנו", "וחתום", ו"נחתם". פותחים הארון מחזרת הש"ץ ועד אחרי קדיש מתקבל. אומרים 7 פעמים י"ג מדות בפיוטים: ומי יעמוד, מרובים צרכי עמך, ידך פשוט, זכור ברית אברהם, ה' ה', רחם נא. אלוקינו ואלוקי אבותינו סלח לנו. ברכת כהנים עד 13 דקות אחרי שקיעה. מנהג הספרדים לומר את הסליחות אחרי חזרת הש"ץ, ואף אשכנזים רשאים לנהוג כך אם הזמן קצר. "אלוקינו ואלוקי אבותינו ברכנו בברכה" - אומר אפילו בלילה. אבינו מלכנו: "חתמנו" במקום "כתבנו". "שמע ישראל" פעם אחת, "ברוך שם כבוד" 3 פעמים. "ה' הוא האלוקים" 7 פעמים. קדיש מתקבל. 21 דקות אחרי השקיעה (השקיעה בירושלים 17:35) נוהגים אנשי א"י לתקוע תקיעה אחת, ויש תוקעים תשר"ת. אומרים "לשנה הבאה בירושלים הבנויה". **סוף הצום 33 דקות אחרי השקיעה.** מדליקים ומבדילים.

מוציא יום הכיפורים. י"א תשרי

ערבית של חול, "אתה חוננתנו". אין אומרים "ויהי נועם" ו"אתה קדוש". קדיש מתקבל. עלינו, קדיש יתום, ברכו בתרא. "לדוד ה' אורי", קידוש לבנה. **הבדלה:** יין, נר, הבדלה. ברכת "מאורי האש" מברך על נר ששבת: **שדלק מערב יום כיפור**, או שהדליק ממנו. מי שלא בירך בבור "שעה לי כל צרכי" - מברך כאשר נועל נעליו. נוהגים להתחיל מיד בבנין הסוכה. חסידים וספרדים אומרים "שיר למעלות אשא עיני" לפני "עלינו".

יום חמישי, י"א תשרי (21.9.12)

נוהגים להשכים לבית הכנסת. אד אחרי אסרו חג אומרים תחנון, ולא "יהי רצון" שאחר קריאת התורה. יש נוהגים שלא לומר תחנון עד אחרי ראש חודש מרחשון. בימים שבין יום הכיפורים לסוכות אין מתענים, מבלד חתן ביום חופות

זמני הדלקת נרות ביום שישי, י"ב בתשרי תשע"ג (28.9.12)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
17: 51	מלבורן	18: 22	ניו יורק	18: 02	ירושלים	16: 52	ירושלים
17: 35	יוהנסבורג	18: 10	לוס אנג'לס	18: 04	תל אביב	17: 08	תל אביב
18: 24	בואנוס איירס	19: 04	פריס	18: 04	באר שבע	17: 07	באר שבע
18: 41	מוסקבה	18: 13	לונדון	18: 03	חיפה	16: 58	חיפה
		18: 53	אמסטרדם				

שבת פרשת האזינו, י"ג תשרי (29.9.12)

קוראים לשבעה אנשים לפי הסדר: הזיו לך: (האזינו, זכור, ירכיבוהו, וירא, לו חכמו, כי אשא) והשביעי מן "ויבוא משה" עד סוף הפרשה (אפשר לחלק רק את העלייה לשביעי לשני קוראים) ומפטירים "וידבר דוד" (שמואל ב' כ"ב) כל הפרק. אין אומרים "אב הרחמים".
במנחה: קוראים בפרשת וזאת הברכה ומעלים לתורה שלושה קוראים. אין אומרים "צדקתך צדק" ולא "ברכי נפשי".
 ערבית: אשכנזים אין אומרים "יהי נועם", "ואתה קדוש".

ערב סוכות, יום א', י"ד תשרי (30.9.12)

יש האומרים "למנצח... יענך", ויש שאין אומרים (היעב"ץ). מסתפרים, רוחצים וטובלין לכבוד החג. יש מחמירים שלא לאכול פת אחרי חצות היום. אחרי השעה התשיעית (14.3 בערך) אסור לאכול מיני מזונות, כדי שיאכל סעודת יום טוב בסוכה לתאבון. סעודת נישואין שבערב יום טוב, נוהגים להקדימה לפני חצות.
 בבניית הסוכה יש להקפיד שהדפנות לא יתנופפו ברוח. את הסכך יש לרכוש מבעליו, ואין להשתמש בסכך שנקטף מעצים ללא רשות בעליהם. אוגדים את ארבעת המינים בסדר זה: אורך הלולב לפחות 32 ס"מ. מניח את הלולב כאשר שדרתו למעלה, 3 הדסים מימין הלולב ושתי ערבות משמאלו. צריך שיהיה הלולב גבוה מההדסים לפחות טפח (8 ס"מ) וההדסים קצת גבוהים מן הערבות.

זמני הדלקת נרות ביום ראשון, ערב חג הסוכות, י"ד בחודש תשרי תשע"ג (30.9.12)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת החג בישראל		הדלקת נרות	
17: 54	מלבורן	18: 19	ניו יורק	17: 59	ירושלים	16: 49	ירושלים
17: 43	יוהנסבורג	18: 09	לוס אנג'לס	18: 01	תל אביב	17: 06	תל אביב
18: 27	בואנוס איירס	19: 02	פריס	18: 01	באר שבע	17: 07	באר שבע
18: 39	מוסקבה	18: 10	לונדון	18: 00	חיפה	16: 58	חיפה
		18: 49	אמסטרדם				

בהדלקת הנר האישה מברכת לפני ההדלקה: "להדליק של יום טוב" וברכת "שהחיינו". המדליקות את הנר בליל יום טוב לפני קידוש, כינו הפתילות והנר מבעוד יום, ויזהרו להעביר אש מנר דולק.

א' דסוכות, יום ב', ט"ו תשרי (1.10.12)

ערבית. "ופרוש", "וידבר משה". תפילה של יום טוב. קדיש תתקבל, עלינו, קדיש יתום, לדוד ה' אורי (לנוהגים כן). "אדון עולם" או "יגדל".

כשנכנס לסוכה אומר האושפיזין. בקידוש: ברכת הגפן, "אשר בחר בנו מכל עם", "לישב בסוכה". ברכת "שהחיינו" (גם אם ברך בהדלקת הנר) וסימנו: "יקס"ז" (יין, קידוש, סוכה, זמן). אכילת כזית בסוכה בסעודת לילה ראשון היא חובה מן התורה (כמו מצה בליל א' של פסח), ואפילו ירדו גשמים חייב להמתין שעה או שתיים שמא יפסקו (ובלבד שלא יצטער מרעב), כדי שיוכל לברך "לישב בסוכה". אם אינו יכול לחכות, או שלא פסק הגשם, יאכל כזית בסוכה מבלי לברך "לישב בסוכה", ויאכל סעודתו בבית. בברכת המזון אומר "יעלה ויבוא". "הרחמן הוא ינחילנו ליום שכולו טוב", ו"הרחמן הוא יקים לנו סוכת דוד הנופלת". "הרחמן" האחרון אומר כל שבעת ימי החג.

שחרית. תפילת יום טוב. נוטלים לולב בימין ואתרוג בשמאל כשהוא מהופך - העוקץ למעלה. מברכים "אשר קדשנו... על נטילת לולב", הופכים את האתרוג שיהא הפיטם למעלה, ומברכים "שהחיינו". מחזיקים האתרוג והלולב מחוברים, בלא דבר חוצץ ביניהם, מנענעים בעמידה, כאשר העומד פניו למזרח. אסור לאכול לפני נטילת לולב. המהדרים מברכים על הלולב בסוכה, לפני שהולכים לבית הכנסת. אין ליטול לולב בזמן חזרת הש"ץ. הלל שלם. נענועים בהלל.

הושענות. ספרדים ואשכנזים חסידים נוהגים לומר הושענות אחרי הלל (לפני קדיש), ויש הנוהגים לומר הושענות אחרי מוסף. אחרי שהביאו ספר תורה לבימה מחזיק בידו הלולב והאתרוג, מקיף הבימה ואומר "הושענא", "למען אמיתך", "כהושעת". קדיש תתקבל, "אין כמוך", "אב הרחמים". מוציאים שני ספרי תורה. י"ג מדות, "רבנו של עולם" של שלוש רגלים. באחד קוראים בפרשת אמור (ויקרא כ"ב, כ"ו): "שור או כשב" ומעלים לתורה חמישה קוראים, עד (סוף פרק כ"ג) "אל בני ישראל". חצי קדיש, בספר שני קוראים למפטיר בפרשת פנחס (במדבר כ"ט, י"ב) "ובחמשה עשר" עד "מנחתה ונסכה". מפטירים בזכריה (י"ד) "הנה יום בא". ברכות המפטיר, "יה א-לי", "אשרי", "לדוד מזמור", "ובנוחה יאמר", חצי קדיש.

מוסף. של יום טוב. קדושת "נעריצך" (או "כתר"), "אדיר אדירנו", "ותערב", ברכת כהנים, "שים שלום". "הושענא למען אמיתך" (לאלה שלא אמרו בשחרית) כ"ל. קדיש תתקבל, "אין כאלוקינו", "עלינו", שיר של יום: למנצח בנגינות (תהלים ע"ו), לדוד ה' אורי, "אדון עולם", שיר היחוד ושיר הכבוד (יש אומרים שיר היחוד ושיר הכבוד לפני התפילה). קידוש של יום טוב.

מנחה. "אשרי" "ובא לציון", חצי קדיש. תפילה של יום טוב. שלום רב. (מנהג ספרדים ואשכנזים חסידים: שים שלום).

א' חול המועד, יום ג', ט"ז תשרי (2.10.12) מוצאי יום טוב (יום טוב שני בחוץ לארץ).

ערבית. בשמונה עשרה "אתה חוננתנו", "יעלה ויבוא". קדיש תתקבל.

הבדלה של מוצאי יום טוב בסוכה, ומברכים: יין, הבדלה, לישב בסוכה. יש שאין מברכים לישב בסוכה על שתיית יין הבדלה שאינה קביעות, אלא מברך אחר כך על אכילת מזונות. ויש לכוון בברכה לפטור ישיבת סוכה כל הלילה. בברכת המזון אומר "יעלה ויבוא", הרחמן הוא יקים לנו.

שחרית: אין מניחים תפילין בחול המועד. תפילה של חול. בשמונה עשרה אומר "יעלה ויבוא". נטילת לולב בלי "שהחיינו". הלל שלם. נענועים כאתמול. הושענא: "אבן שתיה", "כהושעת". קדיש תתקבל, מוציאים ספר תורה וקוראים לארבעה עולים ארבע פעמים: "וביום השני" בפרשת פנחס. חצי קדיש, "יהללו", אשרי ובא לציון, חצי קדיש.

מוסף של יום טוב, "וביום השני". קדושה של חול. האומרים "כתר" מתחילים בכתר וממשיכים בשל חול. הושענא (לאלה שלא אמרו בשחרית): "אבן שתיה". קדיש תתקבל, "עלינו", שיר של יום: (תהלים כ"ט) מזמור לדוד. אין כאלוקינו. לדוד ה' אורי. אדון עולם.

ב' חול המועד, יום ד', י"ז תשרי (3.10.12)

שחרית: תפילה כיום א' חול המועד, הושענא "ארוך שועי". קריאת התורה "וביום השלישי" ומעלים לתורה 4 קרואים, וכן במוסף "וביום השלישי". שיר של יום: "מזמור לאסף" (תהלים נ').
(בחו"ל קריאת התורה: לכהן "וביום השני"; ללוי "וביום השלישי"; לישראל "וביום הרביעי"; לרביעי "וביום השני וביום השלישי"; בתפילת מוסף, "וביום השני..." "וביום השלישי").

ג' דחול המועד, יום ה', י"ח תשרי (4.10.12)

שחרית: תפילה כיום א' של חול המועד, הושענא "אם אני חומה". וקראים "וביום הרביעי" ומעלים לתורה 4 קרואים. וכן במוסף "וביום הרבנענח". שיר של יום: חציו השני של תהלים פרק צ"ד.
(קריאת התורה בחו"ל: לכהן "וביום השלישי"; ללוי "וביום הרביעי"; לישראל "וביום החמישי"; לרביעי "ביום השלישי... וביום הרביעי"; בתפילת מוסף: "וביום השלישי... "וביום הרביעי").

ד' חול המועד, יום ו', י"ט תשרי (5.10.12)

תפילה כיום א' של חול המועד. הושענא "אל למושעות", קוראים "וביום החמישי" 4 פעמים ומעלים לתורה 4 קרואים, וכן בתפילת מוסף "וביום החמישי". שיר של יום: חציו השני של תהלים צ"ד.
(בחו"ל קריאת התורה: לכהן "וביום הרביעי"; ללוי "וביום החמישי"; לישראל "וביום השישי"; לרביעי "וביום הרביעי" "וביום החמישי"; בתפילת מוסף, "וביום הרביעי..." "וביום החמישי").

זמני הדלקת נרות ביום שישי, ערב שבת חוה"מ סוכות, י"ט תשרי תשע"ג (5.10.12)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
17: 57	מלבון	18: 10	ניו יורק	17: 53	ירושלים	16: 43	ירושלים
17: 43	יוהנסבורג	18: 00	לוס אנג'לס	17: 55	תל אביב	16: 59	תל אביב
18: 27	בואנוס איירס	18: 50	פריס	17: 55	באר שבע	16: 58	באר שבע
18: 39	מוסקבה	17: 58	לונדון	17: 54	חיפה	16: 48	חיפה
		18: 37	אמסטרדם				

שבת, ה' דחול המועד, כ' תשרי (6.10.12)

ערבית: מתחילים "מזמור שיר ליום שבת", ואין אומרים פרקי "לכו נרננה". יש שמתחילים "מזמור... הבו לה", שני בתים ראשונים ואחרונים מ"לכה דודי". תפילת שבת, "יעלה ויבוא". ויכלו, מגן אבות; קידוש של שבת בסוכה ומברכים "לישב בסוכה".

שחרית: תפילת שבת, "יעלה ויבוא", הלל שלם (אין נוטלים לולב). הושענא "אום נצורה", קדיש תתקבל. יש נוהגים לקרוא "קהלת" בצבור, ואם יש מגילה כשרה מברך הקורא "על מקרא מגילה" ו"שהחיינו". מכווין להוציא, והשומעים יכוונו לצאת. קדיש יתום, "אין כמור", "אב הרחמים", מוציאים שני ספרי תורה, באחד קוראים בפרשת כי תשא: "ויאמר משה אל ה' ראה" וכו' (שמות ל"ג, י"ב) עד ל"ד, כ"ו: "בחלב אמו", ומעלים לתורה שבעה קרואים. חצי קדיש. בספר השני קוראים למפטיר בפרשת פנחס "וביום השישי". מפטירים בבניא "והיה ביום ההוא" (יחזקאל ל"ח, י"ח) עד "וטהרו הארץ" (ל"ט, ט"ז). בברכת הפטרה מזכירים שבת ויום טוב ומסיים: "מקדש השבת וישראל והזמנים". "יקום פורקן", "אשרי", יהללו.

מוסף של יום טוב, ומזכיר גם של שבת, "וביום השישי", ישמחו וכו'. קדושת נעריץ (או "כתר"), ברכת כהנים. הושענא (לאומרים במוסף): "אום נצורה", קדיש תתקבל, אין כאלוקינו, עלינו, שיר של יום: מזמור שיר ליום השבת. (בחו"ל קוראים למפטיר בפרשת פנחס "וביום החמישי"..." "וביום השישי").
מנחה: קוראים בפרשת **וזאת הברכה** ומעלים לתורה שלושה קרואים. תפילה של שבת, יעלה ויבוא. אין אומרים "צדקתך צדק", ואין אומרים פרקי אבות ולא "ברכי נפשי".

מוצ"ש: "אתה חוננתנו", יעלה ויבוא, קדיש תתקבל, אשכנזים אין אומרים "והי נועם". "ואתה קדוש", הבדלה של מוצ"ש בסוכה.

ו' חול המועד, הושענא רבה, יום ראשון, כ"א תשרי (7.10.12)

יש נוהגים להיות ערים וללמוד כל הלילה. קוראים ספר "דברים" ופרקי תהילים, ויש האומרים ספר תהילים בשלמותו. יש נוהגים ללבוש בגדים לבנים, וטובלים לפני עלות השחר. משכימים לבית הכנסת.

שחרית: שיר של יום: למנצח על הגתית (תהלים פ"א), שיר היחוד ושיר הכבוד. מזמור לתודה ומזמורים של שבת ויום טוב בניעימה של ימים נוראים. אין אומרים "נשמת". שחרית של חול, נטילת לולב, הלל שלם ונענועים כבשאר ימי חול המועד. קדיש תתקבל. בהוצאת הספר אומרים "ג' מדות, "ריבונו של עולם" של ראש השנה, שמע ישראל וגו', קדוש ונורא שמו, גדלו, וקוראים בפרשת פנחס "וביום השביעי" ארבע פעמים ומעלים לתורה 4 קרואים.

(בחו"ל: לכהן "וביום החמישי"; ללוי "וביום השישי"; לרביעי "וביום השביעי"; לרביעי "וביום השישי... וביום השביעי". במוסף: "וביום השישי... וביום השביעי").

מוסף של יום טוב: "וביום השביעי". חצי קדיש. קדושה של יום טוב, "אדיר אדירנו", ברכת כהנים.

הושענות (לאומרים אחרי מוסף). מוציאים ספרי התורה שבארון ומסדרים אותם על הבימה, אומרים כל הושענות כסדר, ומקיפים את הבימה עם הלולב והאתרוג שבע פעמים, אחר כך מתחילים "תתננו". כשמגיעים ל"תענה אמונים" - מניחים הלולב והאתרוג, ולוקחים ה"הושענא" (חמשה בדי ערבה אגודים) ומתחילים "תענה". חובטים את הערבה ב"קול מבשר", או באמצע הקדיש, לפני "תתקבל", או אחרי הקדיש, הכל לפי המנהג. חובטים ה"הושענא" חמש פעמים בקרקע ואומרים "יהי רצון", "הושיעה את עמך". אין להשליך את הערבות על ארון הקודש. ראוי לאוספם בדרך של כבוד ולשורפם. יש המבערים בהם את החמץ בערב פסח. קדיש תתקבל, "אין כאלוקינו", עלינו, שיר של יום: תהלים פ"א, למנצח על הגתית לאסף, לדוד ה' אורי.

יושבים בסוכה ואוכלים בה עד לפנות ערב. קוראים את פרשת "וזאת הברכה" עד הסוף, כדי לסיים את התורה. לפנות ערב מפנים מהסוכה כלים הדרושים בבית ביום טוב, ונפרדים ביציאה מן הסוכה באמירת "יהי רצון". יוצאים בשמחה לבית הכנסת.

זמני הדלקת נרות ביום ראשון, ערב שמיני עצרת ושמחת תורה, כ"א בחודש תשרי תשע"ג (7.10.12)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת החג בישראל		הדלקת נרות	
19: 00	מלבון	18: 07	ניו יורק	17: 51	ירושלים	16: 40	ירושלים
17: 46	יוהנסבורג	17: 59	לוס אנג'לס	17: 52	תל אביב	16: 57	תל אביב
18: 32	בואנוס איירס	18: 47	פריס	17: 53	באר שבע	16: 58	באר שבע
18: 21	מוסקבה	17: 55	לונדון	17: 51	חיפה	16: 49	חיפה
		18: 32	אמסטרדם				

שמיני עצרת ושמחת תורה, יום שני, כ"ב תשרי (8.10.12)

(בחו"ל חג שמיני עצרת, יושבים בסוכה אבל לא מברכים "לישב בסוכה"). הדלקת הנר כבערב חג (ראה לעיל, בא' דראש השנה, בברכת שהחיינו).
ערבית. "ופרוש", "וידבר משה". חצי קדיש, תפילת יום טוב, ומזכיר "את יום השמיני חג העצרת הזה" (או: "את יום שמיני עצרת החג הזה").
 קדיש תתקבל. "אתה הראת", וכשמגיעים לפסוק "ויהי בנסוע הארון" פותחים הארון. אחרי שגמרו הפסוקים מוציאים כל ספרי התורה, ומקיפים את הבימה 7 פעמים, בפסוקים "אנא ה' הושיעה נא". אחרי הקפה שביעית אומר הש"ץ "שמע ישראל", "קדוש ונורא שמו", "גדלו", "על הכל", וחוזרים ואומרים "יהללו", "ובנוחה", ומחזירים הספרים לארון. עלינו, אדון עולם.

קידוש של יום טוב. אין לשבת בסוכה. [תיירים ואורחים שבאו לא", אפילו דעתם לחזור, אין יושבים בסוכה].

שחרית. תפילת יום טוב. הלל שלם, קדיש תתקבל. פסוקי "אתה הראית לדעת". הקפות כמו בערב. מחזירים כל הספרים לארון ומשאירים שלושה ספרים לקריאה. הש"ץ אומר "שמע ישראל", "קדוש ונורא שמו". בספר אחד קוראים בפרשת וזאת הברכה עד "מעונה" כפי הסדר. נהגו לחזור על פרשת וזאת הברכה עד "מעונה" כמה פעמים, כדי שכל הציבור יעלה לתורה. לאחרון קוראים עם כל הנערים "ולאשר אמר ברוך מבנים". ברכת התורה עם הילדים, הקהל אומר "המלאך הגואל" לברך הילדים. הקורא אומר הפזמון "מרשות" לנבחר ל"חתן תורה" וקוראים לו "מעונה" עד הסוף. חזק.

מניחים ספר שני, ומגביהים וגוללים ספר ראשון. ואומר הפזמון "מרשות" ל"חתן בראשית" וקורא מבראשית עד "ברא אלוקים לעשות". נוהגים שהקהל חוזר על כל פסוק של "ויהי ערב ויהי בוקר" ועל פרק "ויכולו".

מניחים את הספר השלישי, חצי קדיש, מגביהים וגוללים ספר שני. בספר השלישי קוראים למפטיר "ביום השמיני". (אם יש רק שני ספרי תורה - מגביהים את השני וקוראים למפטיר בספר ראשון). מפטירים ביהושע א' "ויהי" עד סוף הפרק, ברכות הפטרה, הזכרת נשמות. תפילה לזכר חללי השואה, חללי צה"ל ונפגעי הטרור. "אב הרחמים", "אשרי", "ההללו", מכניסים הספרים לארון, ומשאירים אותו פתוח לתפילת גשם. הש"ץ מתחיל: אלוקינו ואלוקי אבותינו "זכור אב" עד "לשובע ולא לרזון". סוגרים הארון, חצי קדיש. יש הנוהגים לומר תפילת גשם בחזרת הש"ץ. לפני מוסף אומר הש"ץ קדיש בנעימה מיוחדת, מכריזים "משיב הרוח ומוריד הגשם" כדי להזכיר למתפללים לומר כן בתפילת לחש.

במוסף מתחילים לומר "משיב הרוח ומוריד הגשם" (עד מוסף של יום א' דפסח). ובבתי הכנסת שבהם אומרים פיוטי הגשם בחזרת הש"ץ, מכריזים לפני תפילת מוסף: "משיב הרוח".

בקדושה: "אדיר אדירנו", ותערב, ברכת כהנים, קדיש תתקבל. "אין כאלוקינו", "עלינו", שיר של יום: (תהלים יב) "למנצח על השמינית". יש אומרים גם שיר היחוד ושיר הכבוד.

[בחו"ל יום זה הוא "שמיני עצרת" ואין נוהגים בו הקפות ושמחת תורה. יושבים בסוכה בהתאם למנהג, ואין מברכים לישב בסוכה. ערבית של יום טוב ומזכירים "את יום השמיני חג העצרת הזה". בהדלקת הנר ובקידוש ברכת "שהחיינו". שחרית מתפללים כנהוג ביום טוב, מוציאים שני ספרים וקוראים בספר הראשון 5 עולים בפרשת ראה (דברים י"ד-ט"ו) "עשר תעשר" עד סוף הפרשה. בספר שני קוראים למפטיר "ביום השמיני", ומפטירים בנביא (מלכים א, ח, נא) "ויהי ככלות שלמה" עד סוף הפרק "ישראל עמו". הש"ץ אומר פיוטים של גשם כנהוג. הקהל אומר משיב הרוח בתפילת מוסף בלחש, אחרי שהכריזו לפני התפילה].

מנחה של יום טוב. ערבית, "משיב הרוח", "אתה חוננתנו", הבדלה של מוצאי יום טוב. נהגו לעשות הקפות שניות במוצאי החג.

אסרו חג. (בחו"ל אחרון של חג – שמחת תורה) יום ג', כ"ג תשרי (9.10.12)

בשחרית "למנצח... יענך" (ויש שאין אומרים). ונוהגים להרבות קצת באכילה ושתייה, ואין מתענים.
 [בחוץ-לארץ: שמחת תורה. תפילות של יום טוב וסדר ההקפות בערב וביום כנזכר לעיל וקריאת התורה כנהוג בשמחת תורה].
 תיירים מחו"ל - ראה דינים ביום א' של סוכות.

זמני הדלקת נרות ביום שישי, כ"ו בחודש תשרי (12.10.12)

הדלקת נרות		הדלקת נרות		צאת השבת בישראל		הדלקת נרות	
19: 04	מלבורן	17: 59	ניו יורק	17: 45	ירושלים	16: 34	ירושלים
17: 42	יוהנסבורג	17: 51	לוס אנג'לס	17: 47	תל אביב	16: 50	תל אביב
18: 35	בואנוס איירס	18: 36	פריס	17: 47	באר שבע	16: 50	באר שבע
18: 05	מוסקבה	17: 42	לונדון	17: 45	חיפה	16: 40	חיפה
		18: 21	אמסטרדם				

שבת פרשת בראשית, כ"ז תשרי (13.10.12)

בשחרית קוראים בפרשת השבוע ומעלים לתורה שבעה קרואים. מפטירים בישעיה מ"ב, ה' "כה אמר ה'" עד מ"ג, י' "ואחרי לא יהיה". אין מזכירים נשמות, ואין אומרים "אב הרחמים" מברכים חודש מרחשון שיחול ביום שלישי (16.10.12) וביום רביעי (17.10.12). במנחה קוראים בפרשת נח ומעלים לתורה שלושה קרואים. אין אומרים "צדקתך צדק". מתחילים לומר "ברכי נפשי".
מוצאי שבת: "אתה חוננתנו", חצי קדיש, "ויהי נועם", "ואתה קדוש", "ויתן לך", הבדלה.

יום שני, כ"ט בחשוון (15.10.12): ערב ראש חודש, אין אומרים יום כיפור קטן.

ברכת שנה טובה

בתיבה ומתיבה טובה

Eliezer Sheffer

אליעזר שפר

דברי הימים – ימי זיכרון בחודש תשרי תשע"ג

בעריכת משה אייכל

ד' תשרי תר"מ יום פטירת הרב מאיר לייבוש ב"ר יחיאל מיכל וייסר המלבי"ם (1809-1879) רב באיזורים רוסיה, פולין, רומניה, פרוסיה ואוקראינה. המלבי"ם נודע בעיקר בשל חיבורו המקיף על התנ"ך פירוש המורכב ממדרשי הלכה ומדקדוק המקרא שנכתב באוצר מילים וביטויים נדיר. תמך מאד ביישוב ארץ ישראל והביא ראיות מפירוש הכתובים שהגאולה תבוא בדרך הטבע ברישיון אומות העולם ויישוב ארץ ישראל יקדים את ביאת המשיח. המלבי"ם חיבר חיבורים רבים. פירושו הידוע על הנ"ך, חיבור על השו"ע ועוד. מנוחתו כבוד בבית העלמין היהודי בקייב (אוקראינה).	הרב מאיר לייבוש וייסר - המלבי"ם
ד' תשרי תרל"ט יום פטירת הרב יהודה בן שלמה חי אלקלעי (1798-1878) מראשוני מבשרי הציונות ומהפועלים למען תחיית השפה העברית כיוכל שנים לפני שהרצל כתב את "מדינת היהודים". סביר להניח שאת ההשראה לכתיבת "מדינת היהודים" שאב הרצל מהרב אלקלעי היות ואביו של הרצל היה תלמידו של הרב וסבו היה תוקע בשופר בבית מדרשו של הרב אלקלעי. מנוחתו כבוד בחלקת הספרדים אשר בהר הזיתים.	הרב יהודה אלקלעי
ו' תשרי תשע"ב יום פטירת הרב חנן בן יוסף פורת (1943-2011) רב, משורר, מחוקק בכנסת ישראל, פרשן מקרא ואבי ההתיישבות היהודית בישי"ע. חנן נולד להוריו שהיו חברים בקיבוץ כפר עציון עד למלחמת השחרור ובבגרותו למד בישיבות כרם ביבנה ומרכז הרב והוסמך לרבנות. במלחמת ששת הימים שירת בצנחנים והיה ממשחררי העיר העתיקה ובמלחמת יום הכיפורים (1973) נפצע בתעלת סואץ. היה ממקימי גוש אמונים והיה הרוח החיה בה והוציא לאור מעל 600 גיליונות בשם "מעט מן האור" בו התגלה כפרשן מקרא וכמשורר עברי בחסד עליון. היה ממקימי כפר עציון מחדש, שם קבע את ביתו. בכפר עציון נולד, שם התגורר עד לפטירתו, ושם מנוחתו כבוד.	הרב חנן פורת
ט"ו תשרי תשס"ח (1911-2007) יום פטירת הרב אברהם אלקנה שפירא הרב הראשי לישראל (חמישי במספר הרבנים האשכנזים), ראש ישיבת מרכז הרב מאז פטירת הרב צבי יהודה קוק משנת 1982, מגדולי הרבנים והמנהיגים בציונות הדתית. חיבר ספרים רבים על רבים ממקצועות התורה, וכן בענייני השקפה ומדינה. פסק פסקי הלכה אמיצים. לדוגמה: פסק להעלאת יהודי אתיופיה בזמן שהיו כאלו שפקקו ביהדותם, וכן כתב מאמר הלכתי ארוך שמוות גזע המוח משמעותו מוות לצורך השתלת איברים. נלב"ע בחג ראשון של סוכות, הובא למנוחות בחלקת הנביאים שבהר הזיתים במעמד רבבות שראו ורואים בו אב רוחני.	הרב אברהם אלקנה שפירא
י"ט תשרי תקנ"ח יום פטירת הגאון רבי אליהו מוילנא (הגר"א) (1720-1797). גאון עצום בכל מכמני תורת הנגלה והנסתר, וגם במדעים ובפילוסופיה, ידוע הציטוט משמו, "כפי מה שיחסר לאדם ידיעות משארי החכמות - לעומת זה יחסר לו מאה ידות בחכמת התורה" פעל רבות למען תחיית ארץ ישראל. דרש את הפסוק "ויהי בשלם סוכו ומעונתו בציון" שמצוות ישיבה בסוכה ומצוות ישיבת ארץ ישראל הם שתי המצוות היחידות שמקיימים בכל הגוף ממש. אומנם נסיונו לעלות ארצה, לא צלח אך תלמידיו עלו לארץ ישראל התיישבו בירושלים ובצפת ואף הקימו את השכונות הראשונות מחוץ לחומות העיר העתיקה, וכן הקימו מס' מושבות. הנהיג מנהגים רבים בסדרי התפילה. מנהגים המשתמרים בקפידה ע"י ההולכים לאורו עד היום הזה.	הגר"א מוילנא
כ"ד תשרי תרל"ה יום פטירת הרב אליהו ב"ר שלמה גוטמכר (1796-1874) רב מקובל ומראשוני הקוראים לשיבת ציון. הרב גוטמכר נולד במרכז אירופה היה מתלמידי הגדולים של ר' עקיבא איגר שבישיבתו הכיר את שותפו לדרך הרב קלישר. הרב גוטמכר חיבר חיבורים תלמודיים והלכתיים רבים, מעט מחיבורו על התלמוד הודפס בש"ס מהדורת ווילנא עד היום הזה. לאחר שהרב קלישר פרסם את ספרו "דרישת ציון" חבר אליו חברו משכבר הימים – הרב גוטמכר ובצוותא הקימו את חברת יישוב ארץ ישראל שפעלה רבות למען יישוב ארץ ישראל באותן השנים. על שמו קרוי הקיבוץ שדה אליהו בעמק בית שאן כמו"כ רחובות רבים בישראל קרויים על שמו. מנוחתו כבוד בעירו גריידיץ כיום פולין.	הרב אליהו גוטמכר